Міністерство освіти і науки України

Центральноукраїнський національний технічний університет

# ПОЛОЖЕННЯ
# про порядок перевірки академічних творів на наявність ознак порушення академічної доброчесності в Центральноукраїнському національному технічному університеті

Затверджено рішенням
Вченої ради ЦНТУ
протокол №13 від 28.08.2026 р.
Голова Вченої ради ЦНТУ
_____ В. Кропівний

Введено в дію наказом ректора
ЦНТУ №10-08 від 31.08.2026 р.

Кропивницький 2026

## 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про порядок перевірки академічних творів на наявність ознак порушення академічної доброчесності в Центральноукраїнському національному технічному університеті (далі – Положення) визначає порядок організації та проведення попередньої перевірки академічних творів із використанням програмних засобів виявлення текстових збігів, аналізу її результатів, оформлення висновків і передавання матеріалів у разі виявлення ознак порушення академічної доброчесності.

1.2. Положення розроблено відповідно до законів України «Про академічну доброчесність», «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про захист персональних даних», Статуту ЦНТУ, Кодексу доброчесності ЦНТУ, Положення про систему забезпечення академічної доброчесності в ЦНТУ, Положення про Комісію з академічної доброчесності ЦНТУ та інших нормативно-правових і внутрішніх актів ЦНТУ.

1.3. Положення застосовується до попередньої перевірки видів академічних творів, визначених розділом 2 цього Положення. Спеціальні вимоги до дисертацій та окремих видів творів застосовуються відповідно до законодавства, редакційних правил і процедур атестації.

1.4. Метою перевірки є виявлення текстових збігів та інших обставин, які потребують змістовного аналізу з погляду належного використання джерел, авторства і дотримання правил академічної доброчесності. Перевірка має попереджувальний і допоміжний характер.

1.5. Звіт подібності – сформований програмним засобом результат порівняння тексту з доступними йому джерелами. Показники текстової подібності не є оцінкою якості роботи та самі собою не доводять наявності або відсутності академічного плагіату чи іншого порушення академічної доброчесності.

1.6. Попередня перевірка за цим Положенням не є процедурою встановлення факту порушення академічної доброчесності або притягнення до академічної відповідальності. Встановлення таких фактів та застосування заходів реагування здійснюються Комісією з академічної доброчесності ЦНТУ або іншими уповноваженими органами у випадках і порядку, передбачених законодавством України та внутрішніми актами ЦНТУ.

1.7. Терміни в цьому Положенні вживаються у значеннях, установлених законодавством України та внутрішніми актами ЦНТУ.

## 2. АКАДЕМІЧНІ ТВОРИ, ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ ПЕРЕВІРЦІ

2.1. Попередній перевірці підлягають: кваліфікаційні роботи здобувачів першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти; дисертації – з урахуванням спеціальних вимог; наукові конкурсні роботи

здобувачів; наукові, науково-методичні та навчально-методичні праці, подані на рекомендацію до видання; рукописи статей, тези доповідей та інші академічні твори у випадках, визначених Положенням про систему забезпечення академічної доброчесності в ЦНТУ.

2.2. Перевірка кваліфікаційних робіт бакалаврів і магістрів здійснюється за розділом 5 цього Положення; дисертацій – відповідно до розділу 6 та спеціальних процедур атестації; інших академічних творів – відповідно до розділу 7.

2.3. Перевірка поточних навчальних завдань викладачем під час освітнього процесу не потребує застосування повної процедури цього Положення, якщо інше не визначено окремим актом ЦНТУ.

2.4. Попередня перевірка не замінює рецензування, оцінювання якості роботи, попереднього захисту та інших обов'язкових процедур.

## 3. УЧАСНИКИ ПРОЦЕДУРИ ТА ЇХНІ ФУНКЦІЇ

3.1. Автор подає електронну версію академічного твору та супровідні відомості у встановлені строки, забезпечує повноту й технічну придатність файлу.

3.2. Керівник кваліфікаційної роботи перевіряє її готовність до подання, надає передбачене внутрішніми правилами підтвердження та здійснює змістовний аналіз звіту подібності.

3.3. Кафедра або визначений нею працівник організовує збір робіт, перевіряє комплектність супровідних відомостей, контролює строки та передає матеріали оператору. Завідувач кафедри забезпечує організацію перевірки кваліфікаційних робіт.

3.4. Відповідальний оператор системи перевірки перевіряє технічну придатність файлу, завантажує його до системи, отримує звіт подібності та передає його уповноваженій особі. Оператор фіксує технічні повідомлення, зокрема про можливі маніпуляції з текстом, але не встановлює порушень і не ухвалює рішення про допуск до захисту чи опублікування.

3.5. Адміністратор системи забезпечує організаційну взаємодію з постачальником, управління обліковими записами й передавання технічних проблем уповноваженим працівникам, не втручаючись у змістовну оцінку.

3.6. Змістовний аналіз результатів здійснює керівник кваліфікаційної роботи або інший уповноважений фахівець. У разі обставин, що можуть впливати на його неупередженість, організатор визначає іншого фахівця.

3.7. Перевірку рукописів наукових видань організовує головний редактор або визначена ним особа; матеріалів конкурсів і наукових заходів – відповідна комісія, організаційний комітет або уповноважений підрозділ; дисертацій – особи, визначені спеціальними процедурами атестації.

3.8. Рецензент репозитарію виконує технічне приймання файлу, перевірку метаданих, завантаження та контроль доступності запису відповідно до правил репозитарію. Він не визначає наявність порушення академічної доброчесності.

## 4. ЗАГАЛЬНИЙ ПОРЯДОК ПОДАННЯ І ТЕХНІЧНОЇ ПЕРЕВІРКИ

4.1. Автор подає для перевірки електронний примірник роботи у форматі, придатному для машинного зчитування та коректного виділення тексту (як правило, .pdf). Скановані зображення сторінок без текстового шару не використовуються як основний файл для перевірки, крім випадків, коли забезпечено належне розпізнавання тексту.

4.2. Спосіб подання твору, вимоги до електронного формату та застосування електронного підпису визначаються відповідними внутрішніми правилами ЦНТУ з урахуванням виду твору й технічних можливостей. Обов’язковий єдиний спосіб підписання файлу саме перед попередньою перевіркою цим Положенням не встановлюється.

4.3. Під час реєстрації перевірки фіксуються автор, назва твору, його вид, структурний підрозділ, дата подання та версія електронного файлу. За наявності технічної можливості фіксується контрольна сума файлу або інший ідентифікатор, який дозволяє встановити відповідність перевіреної версії.

4.4. Якщо програмний засіб не може коректно опрацювати файл, оператор повідомляє автора та організатора перевірки про причину і спосіб її усунення. Технічна помилка не вважається негативним результатом перевірки.

4.5. Після отримання звіту оператор передає його разом з ідентифікатором перевіреної версії роботи особі, визначеній відповідно до пункту 3.6 цього Положення. За необхідності для аналізу надається доступ до повного інтерактивного звіту з посиланнями на джерела.

4.6. Аналіз звіту подібності полягає в оцінюванні характеру, обсягу й контексту збігів, наявності коректних посилань і позначення цитат, використання власних раніше оприлюднених результатів, а також специфіки галузі знань і виду академічного твору.

4.7. Під час аналізу враховуються зокрема: належно оформлені цитати; бібліографічні записи; загальновживані терміни; назви установ, документів та обладнання; стандартні методики, формули, технічні описи; правомірні повторення в межах навчального завдання; збіги з власними раніше оприлюдненими працями автора за умови належного зазначення їх використання.

4.8. Універсальні мінімальні відсотки оригінальності або максимальні відсотки текстової подібності як автоматичні умови допуску до захисту, прийняття до опублікування чи відхилення роботи цим Положенням не встановлюються. Показники системи можуть використовуватися для визначення обсягу потрібного змістовного аналізу.

4.9. Ознаки технічного приховування текстових збігів (підміна символів, приховані фрагменти тексту та інші маніпуляції) підлягають перевірці й відображенню у висновку. Сам сигнал програмної системи без додаткового аналізу не є доказом умислу чи факту порушення.

4.10. Під час перевірки враховується дотримання вимог законодавства й актів ЦНТУ щодо зазначення використання результатів, згенерованих штучним інтелектом. Висновки автоматичних засобів визначення ймовірності використання штучного інтелекту мають допоміжний характер і не можуть самостійно підтверджувати порушення.

## 5. ПЕРЕВІРКА КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ БАКАЛАВРІВ І МАГІСТРІВ

5.1. Здобувачі подає остаточну електронну версію кваліфікаційної роботи, погоджену керівником для проходження перевірки, у форматі, придатному для машинного зчитування та коректного виділення тексту (як правило, .pdf; скановані зображення сторінок без текстового шару не використовуються як основний файл для перевірки) і декларацію академічної доброчесності за формою додатка 1 у строки, визначені графіком підготовки до атестації. Подання здійснюється через інформаційну систему ЦНТУ або в інший визначений підрозділом спосіб.

5.2. Кафедра забезпечує реєстрацію поданої версії та передавання її оператору. Строки перевірки й розгляду результатів визначаються з урахуванням графіка атестації та права автора на апеляцію.

5.3. Оператор здійснює технічну перевірку, формує звіт подібності та передає його керівнику кваліфікаційної роботи або іншому визначеному кафедрою фахівцю.

5.4. За результатами змістовного аналізу керівник кваліфікаційної роботи або інший відповідальний фахівець готує проєкт висновку за формою додатка 2 до цього Положення. У проєкті висновку зазначаються виявлені обставини й одна з рекомендацій: завершити попередню перевірку у зв’язку з відсутністю обґрунтованих ознак можливого порушення академічної доброчесності; передати матеріали щодо обґрунтованих ознак можливого порушення академічної доброчесності для розгляду за встановленою процедурою.

5.5. Проєкт висновку розглядається на засіданні відповідної кафедри. За результатами розгляду затверджується висновок за формою додатка 2; рішення кафедри фіксується у протоколі засідання.

5.6. Перевірка на академічну доброчесність не є оцінюванням наукового рівня, повноти, методології або загальної якості кваліфікаційної роботи. Такі питання вирішуються за правилами підготовки до атестації та під час оцінювання екзаменаційною комісією.

5.7. Доопрацювання роботи за показниками її якості не є окремим результатом попередньої перевірки академічної доброчесності. Виправлення технічних помилок поданого файлу та повторна перевірка за результатами апеляції не вважаються таким доопрацюванням.

5.8. Автор має право ознайомитися зі звітом подібності, отримати його електронну копію та надати пояснення щодо виявлених збігів до оформлення остаточних результатів попередньої перевірки. Про результат автора повідомляють із наданням копії висновку у спосіб, що дозволяє встановити дату його отримання.

5.9. Відсутність обґрунтованих ознак порушення означає завершення попередньої перевірки, але не замінює інших процедур допуску до захисту. У разі наявності ознак можливого порушення академічної доброчесності матеріали передаються для розгляду Комісії з академічної доброчесності ЦНТУ згідно розділу 8 цього Положення.

5.10. У разі встановлення Комісією з академічної доброчесності ЦНТУ факту академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації або іншого порушення академічної доброчесності у кваліфікаційній роботі науковий керівник на підставі відповідного рішення Комісії, що набрало чинності в установленому порядку, якщо інше не передбачено законодавством України, готує проєкт рішення кафедри про недопущення кваліфікаційної роботи до захисту. Рішення про недопущення роботи до захисту ухвалюється на засіданні кафедри та оформлюється протоколом. Про прийняте рішення здобувача повідомляють у порядку, визначеному нормативними актами ЦНТУ, із забезпеченням права на його оскарження.

5.11. Після прийняття кваліфікаційної роботи до захисту забезпечуються її підписання та оприлюднення відповідно до законодавства й внутрішніх процедур ЦНТУ. Примірник для оприлюднення повинен відповідати перевіреній версії за змістом.

## 6. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕВІРКИ ДИСЕРТАЦІЙ

6.1. Перевірка дисертацій та матеріалів, пов’язаних із присудженням ступенів доктора філософії й доктора наук, здійснюється відповідно до спеціальних вимог законодавства та процедур атестації.

6.2. Технічна перевірка дисертації може виконуватися за допомогою доступних ЦНТУ програмних засобів. Звіт подібності використовується як допоміжний матеріал для змістовного аналізу, а не як автоматичний доказ порушення.

6.3. Повноваження разових і спеціалізованих вчених рад, порядок оформлення результатів, дії в разі виявлення ознак порушення, допуск, зняття дисертації із захисту та оскарження визначаються спеціальним законодавством.

6.4. Вимоги до підписання, оприлюднення та ідентичності примірників дисертації застосовуються відповідно до законодавства й установлених процедур атестації.

## 7. ПЕРЕВІРКА ІНШИХ АКАДЕМІЧНИХ ТВОРІВ

7.1. Рукописи статей, монографій, підручників, навчальних і навчально-методичних посібників, тези доповідей, наукові конкурсні роботи та інші академічні твори подаються для перевірки в порядку, встановленому відповідним підрозділом, редакційною колегією, організаційним комітетом або конкурсною комісією.

7.2. Технічну перевірку здійснює оператор або інша уповноважена особа; звіт передається відповідальному фахівцю для змістовного аналізу текстових збігів та способу використання джерел.

7.3. Результати перевірки розглядає відповідна кафедра, редакційна колегія, експертна чи конкурсна комісія або інший уповноважений орган. Результат оформлюється висновком або протоколом.

7.4. У межах редакційної або конкурсної процедури може бути прийняте рішення про подальший розгляд, редакційне доопрацювання, відхилення або інший наслідок у межах компетенції відповідного органу. Доопрацювання рукопису не замінює процедури розгляду обґрунтованих ознак можливого порушення академічної доброчесності.

7.5. Якщо виявлено обґрунтовані ознаки можливого порушення, відповідні матеріали передаються за процедурою розділу 8 цього Положення або спеціальним порядком, передбаченим законодавством.

## 8. ДІЇ У РАЗІ ВИЯВЛЕННЯ ОЗНАК ПОРУШЕННЯ ТА АПЕЛЯЦІЯ

8.1. Якщо під час змістовного аналізу виявлено обґрунтовані ознаки можливого порушення академічної доброчесності, відповідальний підрозділ або орган забезпечує оформлення матеріалів і передавання повідомлення до Комісії з академічної доброчесності ЦНТУ за процедурою, визначеною розділом 6 Положення про систему забезпечення академічної доброчесності

в ЦНТУ, або відповідно до спеціального порядку, передбаченого законодавством.

8.2. Матеріали можуть включати електронний примірник твору, звіт подібності, висновок або протокол, відомості про використані джерела, пояснення автора та інші документи, що мають значення для розгляду. Висновок попередньої перевірки не є рішенням про встановлення факту порушення.

8.3. Автор, який не погоджується з результатами попередньої перевірки академічного твору, має право подати апеляцію до Комісії протягом п’яти робочих днів із дня отримання відповідного висновку або витягу з протоколу згідно з розділом 5 Положення про систему забезпечення академічної доброчесності в ЦНТУ, якщо спеціальним порядком не встановлено іншого.

8.4. Комісія розглядає апеляцію протягом десяти робочих днів із дня її надходження. Особи, які брали участь у підготовці оскаржуваного висновку або протоколу, не беруть участі в ухваленні рішення за відповідною апеляцією. Результатом розгляду є залишення результатів попередньої перевірки без змін або направлення твору на повторну перевірку іншими фахівцями у разі недостатньої обґрунтованості цих результатів.

8.5. Оскарження попереднього висновку та розгляд повідомлення про можливе порушення академічної доброчесності є різними процедурами. Права осіб, порядок встановлення факту порушення, заходи реагування та оскарження відповідних рішень визначаються законодавством і відповідними актами ЦНТУ.

## 9. ЗБЕРІГАННЯ, ДОСТУП ТА ОПРИЛЮДНЕННЯ

9.1. Електронні примірники робіт, результати перевірок, висновки та інші матеріали зберігаються відповідно до номенклатури справ ЦНТУ, вимог законодавства про захист персональних даних і внутрішніх правил інформаційної безпеки. Доступ до матеріалів надається особам у межах їхніх службових повноважень та відповідно до законодавства.

9.2. Під час використання зовнішніх програмних сервісів ЦНТУ забезпечує правомірність передавання текстів і пов’язаних з ними даних, належні умови конфіденційності, визначення строків і умов їх зберігання постачальником послуг, а також дотримання вимог щодо інформації з обмеженим доступом.

9.3. Прийняті до захисту дисертації та кваліфікаційні роботи, підписані кваліфікованим електронним підписом, оприлюднюються до їх захисту в машинозчитувальному форматі, на постійній основі, з вільним доступом без проходження автентифікації та з додержанням інших вимог законодавства

України. Конкретний порядок оприлюднення визначається відповідними внутрішніми актами ЦНТУ.

9.4. Оприлюдненню підлягає версія кваліфікаційної роботи або дисертації, яка пройшла перевірку на наявність ознак порушення академічної доброчесності та прийнята до захисту. Відповідність оприлюдненого примірника перевіреній версії забезпечується шляхом фіксації версії, контрольної суми або іншого надійного ідентифікатора. Накладення електронного підпису та інші технічні операції, які не змінюють змісту роботи, не вважаються зміною її версії.

9.5. Декларація автора, передбачена додатком 1, засвідчує ознайомлення з вимогами доброчесності та підтвердження автором наведених у ній відомостей. Вона не замінює встановлених законом правових підстав обробки персональних даних та не є безумовною згодою на будь-яке зберігання або поширення академічного твору.

## 10. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

10.1. Це Положення затверджується рішенням Вченої ради ЦНТУ за погодженням зі студентською радою ЦНТУ та Науковим товариством студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених ЦНТУ і вводиться в дію наказом ректора.

10.2. Зміни до цього Положення вносяться у порядку, встановленому для його затвердження. Положення оприлюднюється на офіційному вебсайті ЦНТУ.

10.3. Якщо норми цього Положення суперечать законодавству України або спеціальним процедурам, установленим відповідно до законодавства, застосовуються норми законодавства та відповідні спеціальні процедури. Питання, не врегульовані цим Положенням, вирішуються згідно із законодавством і внутрішніми актами ЦНТУ.

Додаток 1
до Положення про порядок перевірки
академічних творів у ЦНТУ

**ДЕКЛАРАЦІЯ**
**АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ АВТОРА**

Я, _____,

(прізвище, ім'я, по батькові за наявності)

здобувач(ка) вищої освіти / автор(ка) твору

_____,

(назва академічного твору)

підтверджую, що ознайомлений(а) з вимогами законодавства України та внутрішніх актів ЦНТУ щодо академічної доброчесності.

Підтверджую, що відомості про використані джерела, запозичені тексти, ідеї, зображення, дані й інші результати інтелектуальної діяльності, а також про використання власних раніше оприлюднених результатів наведено в роботі належним чином.

Інформацію про використання в роботі об'єктів, згенерованих штучним інтелектом, та про внесок інших осіб (за наявності) розкрито в обсязі й у спосіб, передбачених законодавством та правилами оформлення роботи.

Засвідчую, що поданий електронний примірник є версією роботи, призначеною для попередньої перевірки, та зобов'язуюся повідомити про істотні зміни до її подальшого подання.

Мені відомо, що звіт подібності є допоміжним результатом технічної перевірки, а рішення щодо встановлення порушення академічної доброчесності приймається за окремою встановленою процедурою.

Дата: _____ Підпис / КЕП: _____

Додаток 2
до Положення про порядок перевірки
академічних творів у ЦНТУ

Затверджено на засіданні
кафедри _____
Протокол №___ від __.__.202_ р.
Завідувач кафедри

_____ _____
(підпис) (ім'я, прізвище)

**ВИСНОВОК**

за результатами попередньої перевірки на наявність ознак порушення академічної доброчесності кваліфікаційної роботи автора _____ на тему:

«_____»

Керівник кваліфікаційної роботи: _____

Дата перевірки: _____ Програмний засіб: _____

Ідентифікатор або версія перевіреного файлу: _____

Показники звіту подібності (довідково): _____

Змістовний аналіз збігів і використання джерел:

_____

_____

_____

Пояснення автора щодо виявлених збігів (за наявності):

_____

Рішення за результатами перевірки (*залишити потрібне*):

Завершити попередню перевірку у зв'язку з відсутністю обґрунтованих ознак можливого порушення академічної доброчесності.

Передати матеріали щодо обґрунтованих ознак можливого порушення академічної доброчесності для розгляду за встановленою процедурою.

Цей висновок не встановлює факту порушення академічної доброчесності та не є рішенням про притягнення до академічної відповідальності.

Керівник роботи _____ _____
(підпис) (ім'я, прізвище)